

Veřejný ochránce práv

Alternativní stravování dětí závisí na možnostech školky

12. července 2019

Mají školky povinnost vyhovět rodičům, kteří žádají dietní stravu pro své děti trpící celiakií, potravinovou alergií nebo intolerancí, nebo by pro ně chtěli vegetariánskou či veganskou stravu?

Ombudsmanka se pravidelně setkává se stížnostmi a dotazy rodičů, kterým nevyhovuje strava poskytovaná dětem v mateřské školce. Snahu zajistit dítěti alternativní stravu nejčastěji odůvodňují zdravotním stavem dítěte (typicky má dítě celiakii, potravinovou alergii nebo intoleranci), případně přesvědčením (veganská nebo vegetariánská strava). Obvykle rodiče namítají neochotu školky zajistit dítěti jiné stravování, ale celkově z podnětů vyplývá především nejistota rodičů, jaká jsou práva jejich dětí, co mohou od školky v oblasti stravování požadovat, jak mají postupovat. Z podnětů je rovněž patrná nejistota školek, jak mají požadavek na alternativní stravování řešit.

Stravování má povahu služby a není součástí práva na vzdělání. V mateřských školách se mimo jiné řídí vyhláškou o předškolním vzdělávání, podle níž má dítě stravování po dobu, kdy je ve školce přítomno, garantováno. Vyhláška přímo říká, že ředitel či ředitelka mateřské školy má způsob a rozsah stravování dítěte stanovit po dohodě se zákonným zástupcem tak, aby se dítě stravovalo vždy, je-li v době podávání jídla přítomno ve školce.

Školky tedy mají povinnost poskytnout dětem stravu, která splňuje stanovené výživové normy, nemusí se však nutně jednat o stravu, která vyhovuje všem dětem. Ředitelé a ředitelky školek **nemají obecně povinnost zajišťovat dětem zvláštní stravu**. Současně jsou ale povinni respektovat zásadu rovného zacházení a zákaz diskriminace. V případě stravování ve školce se to vztahuje zejména právě na děti s celiakií nebo potravinovými alergiemi a intolerancí. Jejich onemocnění totiž lze chápat jako zdravotním postižením, které je jedním z chráněných důvodů v antidiskriminačním zákoně. Školky mají proto **povinnost přijmout přiměřená opatření**, aby mohly službu stravování využívat i děti s tímto zdravotním postižením. Výjimkou by byla situace, kdy by přijetí takového opatření představovalo pro školku nepřiměřené zatížení. To by pak ale v případě sporu musel posoudit soud.

Jako přiměřené opatření obvykle rodiče požadují vaření dietní stravy přímo ve školce nebo její dovážení, případně možnost ohřívání jídla připraveného doma nebo kombinaci doma a v jídelně připraveného jídla (např. jídlo ze školky se doplní doma připravenými bezlepkovými potravinami). Nelze ale obecně říct, jestli takovým žádostem mají školky vyhovět nebo ne. Vždy je třeba se v konkrétním případě zabývat přiměřeností požadavku vzhledem k možnostem školky, zdravotnímu stavu dítěte apod. Rodičům proto **doporučujeme se v první řadě snažit dohodnout se s ředitelem či ředitelkou** na způsobu stravování dítěte, společně hledat řešení, které by vyhovovalo dítěti, školce i rodičům. Pokud neuspějí a budou přesvědčeni, že školka porušuje své povinnosti při poskytování stravování, je vhodné obrátit se na Českou školní inspekci, která může zjednat nápravu.

V rámci monitorování práv lidí se zdravotním postižením se ombudsmanka plánuje komplexně věnovat problematice celiakie – různým problémům, s nimiž se lidé s tímto onemocněním setkávají. Jedním z dílčích témat bude i stravování ve školkách a školách. Výsledné doporučení by v budoucnu mohlo školám, školkám i rodičům pomoci se v tématu dietního stravování ve školách zorientovat.